

מתקדמת יותר, וכך הוחלט לנסוע לשם.

43. קשה להאמין! עוד בשנים האחרונות, כ-75 שנה או יותר לאחר הנסיעה ל'קהיר, פנה אלי מיכה לבנה בשאלה, "מה היתה הסיבה לעזיבת בית הספר למשך חודש ימים". השאלה לצורך כתיבת מאמר על מטולה. הדבר הרגיו אותי ולא עניתי, ולשמחתי לא נזכר העניין. שמות אנשים שנפטרו מכלבת שמורים עמי.

44. יהודה גרזובסקי-גור, מחבר המילון העברי, היה מנהל בנק אפ"ק בביירות.

ביאליק בביקורו בארץ לפני עלייתו, התארח בבית גרזובסקי גור, הוא התרשם אז מהילדה הדסה בת המשפחה, וכתב שיר לכבודה. בשיר תאר אותה ביאליק כבת מלכה. עברו שנים והגיעו ימי הצהרת בלפור, ימי תחילת המנדט הבריטי, אז הגיע לארץ "הנציב העליון הראשון ליהודה", היהודי הרברט סמואל. היתה התלהבות גדולה עד כדי הרגשה שהנה מתקרבת ובה מלכות ישראל. וכאשר נישאה הדסה גרזובסקי לאדווין, בן הרברט סמואל, בטקס חתונה ממלכתי כמעט, עמדו הוריה ובכו, וכשנשאלו לפרש הדבר, ספרו שהם זוכרים ברגע זה את שירו של ביאליק על בת המלכה.

45. רק אחרי מלחמת העולם הראשונה החלו ללמד במקוה ישראל בעברית.

46. "עולם קטן" יצא בוורשה.

47. "איכרות" - בעלות על משק חקלאי.

48. רק בחזרה למושבה אחר מאורעות תל-חי שונה מעמד האיכרים מבחינה זו.

49. מנהיג ציוני, על שמו הישוב רמת-ישי.

50. בבית המסחר לכלים חקלאיים של ברומברג בחיפה.

51. ההובלה התבצעה ע"י הסוחרים היהודיים בצידון.

52. גרודניאנסקי - בעלה של תמרה בת דוברובין.

53. שכולת שועל כנעניים - לא היתה מקובלת אז בשוק.

54. הכרשינה, זו הקיטנית שערבים היו מגדלים. בפיהם נקראה כְּרֶסְנָה. קיטנית בעלת גרעין קטן ביותר, והערבים היו משבחים את הקיטנית הזו באומרם: "לו לכרשינה היו קרניים, היתה יכולה אפילו לחרוש". היא הנותנת לשוורים כוח לחרוש.

55. בדרך כלל לא היו בסביבתנו מקרי שוד באותה תקופה, שלא כמו בגליל התחתון שם היו מקרי שוד מעשים של כל יום. שודדים היו תוקפים עובדי דרך או עובדים בשדה ושודדים את הסוסים והפרדות. אם לא פגשו התנגדות, היו בדרך כלל מסתפקים בזה ולא פוגעים בנפש. מיד לאחר השוד היו השודדים מעבירים את הסוסים לעבר הירדן, עד לשם לא היו רודפים אחריהם, גם לא המשטרה. המקרה שלנו היה אז יוצא דופן. השודדים חזרו ממקום כלשהו ופגשו אותנו במקרה.

56. ייצור הנפות היה מומחיות של צוענים. הנפות היו עשויות מגידים של בעלי חיים. חוריהן בגדלים שונים, מותאמים לרמות שונות של ניפוי. היינו קונים אותן בנבטייה.

57. שטח חמארה - בערך במקום בו היום קיבוץ מעין ברוך, מעט מזרחה לקיבוץ.